

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/198/2019
Identifikačné číslo spisu: 1215205902
Dátum vydania rozhodnutia: 29. júla 2020
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Sluk
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1215205902.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Dostojevského rad 4, IČO: 00 151 700 proti žalovanému F. B., bývajúcemu v B., Q. XX, o 49.548,83 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 51C/125/2015, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. júla 2019 sp. zn. 14 Co/349/2016, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie o d m i e t a.
Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

1. Žalobou doručenu súdu prvej inštancie 6. marca 2015 sa žalobkyňa domáhala zaplata 49 548,83 € s príslušenstvom titulom škody spôsobenej žalovaným, ktorý uviedol žalobkyňu do omylu pri vyplácaní poistného plnenia. Žalovaný bol uznaný vinným pre zločin podľa ustanovenia § 296 Trestného zákona a iných obzvlášť závažných zločinov, na základe rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, č. k.: PK-1T/42/2014-3825 z 2. februára 2015, právoplatným a vykonateľným dňa 2. februára 2015, ktorým súd schválil dohodou o vine a treste. Žalovaný v presne nezistený deň v roku 2009, pred dátumom 18.10.2009, odpredal za doteraz nezistenú sumu neznámym osobám na území Ukrajiny alebo Ruska motorové vozidlo zn. Mercedes-Benz 63 AC kombi AMG, EČV: B., ktorého vlastníkom bola spoločnosť HTMAS s.r.o. Následne žalovaný nahlásil na polícii fiktívnu krádež predmetného vozidla. Spoločnosť HTMAS s.r.o. mala uzavretú so žalobkyňou poistnú zmluvu č. 700284816, predmetom ktorej bolo havarijné poistenie motorového vozidla zn. Mercedes-Benz 63 AC kombi AMG, EČV: B., so zriadenou vinkuláciou poistného plnenia v prospech spoločnosti Mercedes-Benz Financial Services Slovakia s.r.o. Dňa 22.10.2009 poistená spoločnosť nahlásila žalobcovi poistnú udalosť, ku ktorej malo dôjsť krádežou predmetného vozidla. Žalobca po vykonaní likvidácie poistnej udalosti poukázal na účet leasingovej spoločnosti Mercedes-Benz Financial Services Slovakia s.r.o., v prospech ktorej bola zriadená vinkulácia, poistné plnenie vo výške 49 548,83 € (po odpočítaní 5% spoluúčasti).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) zhora označeným rozsudkom na odvolanie žalovaného zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava II (ďalej aj „súd prvej inštancie“) z 8. apríla 2016 č. k. 51C/125/2015-130 a žalobu zamietol, žalovanému priznal právo na plnú náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania s odôvodnením:

„28. Súd prvej inštancie síce riadne vo veci zistil skutkový stav veci, keď vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil v súlade s ust. § 191 ods. 1 CSP, avšak na ich základe dospel k nesprávnym právnym záverom.

29. V posudzovanej veci sa žalobca voči žalovanému domáha zaplataenia peňažnej sumy vo výške 49.548,83 eur, s poukazom na ust. § 420 ods. 1 OZ a v spojení s ust. § 424 OZ a § 813 ods. 1 OZ, z dôvodu, že žalovaný bol uznaný vinným okrem iného pre obzvlášť závažný zločin poisťovacieho podvodu podľa § 223 ods. 1, ods. 4, ods. 5 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 140, keď ako člen zločineckej skupiny označovanej ako „sýkorovci“, v presne nezistený deň v mesiaci október roku 2009 predal za nezistenú sumu bližšie neustáleným osobám na území Ukrajiny alebo Ruska motorové vozidlo značky Mercedes-Benz 63 AC kombi AMG, bielej farby ev. č.: B.-XXX C., ktorého vlastníkom bola obchodná spoločnosť HTMAS s. r. o., táto spoločnosť mala okrem iného uzatvorenú poisťnú zmluvu, tzv. havarijné poistenie so spoločnosťou Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s., ktorej súčasťou bolo aj poistenie vozidla pre prípad jeho krádeže. Užívateľ predmetného vozidla - žalovaný dňa 18.10.2009 oznámil na Obvodnom oddelení Policajného zboru Bratislava Ružinov fiktívnu "krádež" predmetného vozidla, pričom zo získanej finančnej hotovosti presne nezistenú časť odovzdal R. L., prezývanému "A.", ako najvyššie postavenej osobe v zločineckej skupine označovanej "sýkorovci", ako aj ďalším členom tejto zločineckej skupiny a to R. Z., J. P. a J. B. a takto uviedol do omylu Allianz - Slovenskú poisťovňu, a. s., v otázke splnenia podmienok na poskytnutie poisťného plnenia, ktoré bolo v sume 49.548,83 eur poisťovňou vyplatené na účet leasingovej spoločnosti.

30. Súd prvej inštancie poukázal na Všeobecné poisťné podmienky (ďalej len VPP) zákon o povinnom zmluvnom poistení, a ust. § 813 ods. 1 OZ a tiež vec právne posúdil v súlade s ust. § 420 ods. 1 OZ, v zmysle ktorého každý zodpovedná za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti. Predpokladom vzniku všeobecnej zodpovednosti za škodu podľa ust. § 420 ods. 1 OZ je úkon - prejav vôle fyzickej osoby, pričom tento úkon je protiprávny. Protiprávny úkon (čin) je konanie subjektu, ktoré je v rozpore s právom.

31. Podľa odvolacieho súdu je dôvodná odvolacia námietka žalovaného, v ktorej namietal nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, ktorú súd založil na základe ust. § 813 ods. 1 OZ. Na základe vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie bolo preukázané, že žalobca vyplatil poisťné plnenie v čase, keď bola nahlásená krádež osobného motorového vozidla, pričom krádež nepodliehala výluke v zmysle VPP. V konaní bolo nesporne preukázané, že právoplatným rozhodnutím Špecializovaného trestného súdu v Pezinku bolo právoplatne rozhodnuté o schválení dohody o vine a trestne tak, že obvinený F. B. sa uznáva za vinného okrem iného skutku vedeného pod bodom 2.) čím spáchal v bode X.) rozsudku obzvlášť závažný zločin poisťovacieho podvodu podľa § 223 ods. 1, ods. 4, ods. 5 písm. b) Tr. zákona. Podľa odvolacieho súdu mylná domnienka žalobcu o existencii poisťnej udalosti, nemôže zhojiť absenciu hypotézy právnej normy obsiahnutej v ust. § 813 ods. 1 OZ, a síce existenciu práva na náhradu škody spôsobenej poisťnou udalosťou, pretože v zmysle čl. XIII. ods. 1 písm. b) VPP je škoda vzniknutá podvodom vylúčená z poisťného plnenia. Nedošlo tak k naplneniu hypotézy právnej normy obsiahnutej v ust. § 813 ods. 1 OZ, t. j. vzniku poisťnej udalosti. V danom prípade je relevantný záver Špecializovaného trestného súdu v Pezinku v rozsudku, vrátane jeho právnej kvalifikácie skutku žalovaného, ktorý bol kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin poisťovacieho podvodu, a nie ako trestný či krádeže, práve v dôsledku viazanosti súdu rozhodnutím príslušných orgánov o tom, či bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnutelný podľa osobitných právnych predpisov. Rozsah viazanosti rozhodnutím o tom, že bol spáchaný trestný čin, a kto ho spáchal, je tak daný tým, do akej miery sú skutkové znaky trestného činu okolnosťami pre rozhodnutie o náhrade škody. Práve záväzná časť, t. j. odsudzujúci výrok trestného súdu, ktorý obsahuje právnu kvalifikáciu skutku, a teda naplnenie skutkovej podstaty obzvlášť závažného zločinu poisťovacieho podvodu je dôležitá a podstatná pre posúdenie okolností, ktoré sú významné pre rozhodnutie o náhrade škody a to v súvislosti s výlukou z poisťného plnenia, ktorá je obsiahnutá v čl. XIII ods. 1 písm. b) VPP.

32. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd ma za to, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil pokiaľ sa týka aktívnej legitímácie žalobcu, a to v dôsledku absencie naplnenia relevantných častí hypotézy ust. § 813 ods. 1 OZ, a teda, či k vzniku práva na náhradu škody, ktorá vznikla poistnou udalosťou došlo, pretože s poukazom na vyššie uvedené a s poukazom na viazanosť súdu právnou kvalifikáciou trestného súdu je bezpochyby zrejmé, že k poistnej udalosti v dôsledku nutnosti aplikácie výluky (čl. XIII ods. 1 písm. b) VPP) nedošlo, a následne teda nemohlo dôjsť ani k zákonnej cesii práva na náhradu škody v zmysle ust. § 813 ods. 1 OZ.

33. Za nesprávne považuje odvolací súd dôvody žalobcu vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedol, že čo sa týka čl. XIII. ods. 1 písm. b) VPP, nemožno sa odvolať na tento článok VPP, nakoľko poistné plnenie bolo vyplatené na základe nahlásenia poistnej udalosti, ku ktorej malo dôjsť krádežou vozidla. Podľa odvolacieho súdu takáto argumentácia žalobcu neobstojí, a to z dôvodu, že právoplatným rozhodnutím Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, ktorým bol žalovaný právoplatne odsúdený za obzvlášť závažný zločin poist'ovacieho podvodu, došlo k záväznému posúdeniu právnej kvalifikácie protiprávneho konania žalovaného, a síce poist'ovacieho podvodu, ale nie krádeže motorového vozidla, pričom škoda ktorá vznikla spoločnosti HTMAS, s.r.o., trestným činom poist'ovacieho podvodu nebola v zmysle výluky ustanovenej v čl. XIII. ods. 1 písm. b) VPP krytá poistením, resp. nedošlo k poistnej udalosti, a teda ani k zákonnej cesii práva na náhradu škody na žalobcu, a to bez ohľadu na skutočnosť, že poistné plnenie bolo žalobcom poistenému vyplatené. Žaloba v predmetnej veci bola podaná na súde prvej inštancie dňa 06.03.2015, rozsudok Špecializovaného trestného súdu v Pezinku zo dňa 02.02.2015, č. k. PK - 1T/42/2014-3825 nadobudol právoplatnosť dňom 02.02.2015. Od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia Špecializovaného trestného súdu v Pezinku č. k. PK - 1T/42/2014-3825, ktorým bol žalovaný odsúdený bolo bezpochyby zrejmé, že poistné plnenie zo strany žalobcu bolo vyplatené bez právneho dôvodu, resp. na základe právneho dôvodu, ktorý odpadol.

34. Vzhľadom na vyššie uvedené preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil, pretože neboli dané podmienky na potvrdenie rozhodnutia ani na jeho zrušenie. V danej veci súd prvej inštancie správne a dostatočne zistil skutkový stav veci, ale jeho rozhodnutie bolo založené na nesprávnom právnom posúdení. Keďže nebolo potrebné v danom prípade opakovať a ani doplniť dokazovanie, odvolací súd bol viazaný zisteným skutkovým stavom (§ 383 CSP), avšak súd prvej inštancie v danej veci správne zvolenú normu nesprávne interpretoval.

35. Keďže súd prvej inštancie rozsudkom rozhodol vo veci samej a následne o trovách prvoinštančného konania rozhodol samostatným uznesením, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil, v spojení s uznesením súdu prvej inštancie, ktorým bolo rozhodnuté o trovách prvoinštančného konania.

36. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania sa zakladá na ust. § 396 ods. 1 a ods. 2 CSP (nakoľko odvolací súd zmenil rozhodnutie, rozhodol aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie) a v spojení s ust. § 262 ods. 1 CSP a ust. § 255 ods. 1 CSP. Žalovaný mal v prvoinštančnom a odvolacom konaní plný úspech vo veci, a preto odvolací súd priznal žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu.“

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“). Jeho prípustnosť odôvodnila ustanovením § 420 písm. f/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) pretože „... napádané rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení veci, ktoré žalobca vidí v tom, že právna kvalifikácia žalobného návrhu nie je náležitou žalobného návrhu, pretože prislúcha súdu.“ Súdom nižších inštancií vyčíta ich rozdielne právne posúdenie veci. Súd prvej inštancie ako opodstatnený posúdil nárok ako prechod práva na náhradu škody podľa § 813 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, sa nestotožnil s otázkou pasívnej (zrejme aktívnej - poznámka dovolacieho súdu) vecnej legitímácie, pretože absentuje naplnenie relevantných častí hypotézy ustanovenia § 813 ods. 1 OZ. Pokiaľ nedošlo k poistenej udalosti (krádeži), vylučuje to i zákonnú cesiu v zmysle § 813 ods. 1 OZ; poistné plnenie vyplatené žalobkyňou bolo bez právneho dôvodu. Odvolací súd neposúdil nárok podľa § 451 a nasl. OZ o bezdôvodnom obohatení (iura novit curia); strany sporu nie sú povinné nárok ani obranu proti nemu právne kvalifikovať (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. septembra 2010 sp. zn. 5 Cdo 196/2009). Dovolateľke sa takýmto postupom odvolacieho súdu nedostalo súdnej ochrany. V ďalšom dovolateľka vysvetľuje z akých hľadísk považuje svoj nárok za dôvodný. Kumulatívne

dovolanie odôvodnila napokon aj dovolacími dôvodmi v zmysle § 421 písm. a/ CSP. K dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 písm. a/ CSP vymedzila právnu otázku: „Je strana sporu povinná vymedziť v návrhu nárok aj s uvedením právnej kvalifikácie a je právna kvalifikácia nároku stranou v žalobe pre súd záväzná?“ Táto otázka už bola dovolacím súdom vyriešená v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. septembra 2010 sp. zn. 5 Cdo 196/2009 tak, že účastníci konania nie sú povinní uplatnený nárok právne kvalifikovať, pretože táto je vecou súdu. Súd nie je viazaný právnou kvalifikáciou účastníka a je povinný posúdiť vec podľa tých právnych noriem, ktoré na tvrdený a súdom zistený skutkový stav dopadajú. Žalobkyňa v konaní uviedla skutočnosti, ktoré boli potrebné pre preukázanie jej nároku. Dovolateľka sa nestotožňuje s právnou kvalifikáciou súdu prvej inštancie ani odvolacieho súdu. Podľa jej názoru mal byť nárok posúdený súdmi podľa všeobecných ustanovení o zodpovednosti za škodu v zmysle § 420 a nasl. OZ.

4. Žalovaný nevyužil právo vyjadriť sa k dovolaniu žalobkyne.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 CSP) a naň oprávnenou osobou (§ 424 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Obsah dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) naznačuje, že dovolateľka vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ CSP a zároveň aj z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

7.1. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7.2. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

8. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie žalobkyne, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

9. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

10. Žalobkyňa vytýka odvolaciemu súdu, že nepostupoval v zmysle zásady súd pozná právo (iura novit curia) a tak nesprávne právne kvalifikoval žalobou uplatnený nárok a vec nesprávne právne posúdil. V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Podľa ustálenej judikatúry najvyššieho súdu ale nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti uvedenú v § 420 písm. f/ CSP (R 24/2017, 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 94/2017, 4 Cdo 47/2017, 5 Cdo 145/2016, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 76/2018). V zmysle rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 6. marca 2019 sp. zn. I ÚS 61/2019 aj v právnych veciach, na ktoré sa vzťahuje CSP, je opodstatnený názor, podľa ktorého nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP, lebo tu nejde „o nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces“.

11. Na podklade vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné a preto ho v tejto časti odmietol podľa §447 písm. c) CSP.

K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

12. Dovolateľka ďalej v dovolaní uviedla, že prípustnosť jej dovolania má vyplývať z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

12.1. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12.2. Otázkou relevantnou z hľadiska tohto ustanovenia môže byť len otázka právna (nie skutková otázka), ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním, nie o právnu otázku, ktorá podľa dovolateľa mala byť riešená. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie alebo aplikácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (1 Cdo 126/2017, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 132/2017, 4 Cdo 207/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 221/2017).

13. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

14. Dovolateľka právnu otázku vymedzila takto: „Je strana sporu povinná vymedziť v návrhu nárok aj s uvedením právnej kvalifikácie a je právna kvalifikácia nároku stranou v žalobe pre súd záväzná?“ Pre jej riešenie označila uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. septembra 2010 sp. zn. 5 Cdo 196/2009. Z tohto vyplýva i odpoveď na položenú otázku v tom smere, že účastníci konania nie sú povinní uplatnený nárok právne kvalifikovať, pretože táto je vecou súdu. Súd nie je viazaný právnu kvalifikáciu účastníka a je povinný posúdiť vec podľa tých právnych noriem, ktoré na tvrdený a zistený skutkový stav dopadajú. Dovolateľka tvrdí, že odvolací súd sa mal odkloniť od

uvedeného riešenia právnej otázky v označenom rozhodnutí tým, že vec posudzoval len z pohľadu právnej kvalifikácie uvedenej v žalobe.

15. Dovolací súd poukazuje, že pre rozhodnutie odvolacieho súdu bola ako rozhodujúca otázka aktívnej vecnej legitímácie, nie však dovolateľkou nastolená otázka vyjadrujúca všeobecný princíp „súd pozná právo“. Odvolací súd vec právne kvalifikoval vzhľadom na tvrdené a zistené skutkové okolnosti prípadu. Je tak zrejmé, že sa riadil zásadou súd pozná právo, čím sa nepotvrdilo tvrdenie dovolateľky o existencii „odklonu“. Súdu totiž nemožno uprieť, aby v spojení so skutkovými zisteniami urobil sám od predstáv účastníka totožné alebo i odlišné, avšak vždy právu a skutkovému stavu zodpovedajúce hodnotenie žalobou uplatneného nároku. Žalobou uplatnený nárok (k zmene žaloby nedošlo) odvolací súd mohol posúdiť len na základe v nej prezentovaných tvrdení. Pre úplnosť možno vo všeobecnosti uviesť, že úspešnosť uplatnenia nárokov z náhrady škody podľa všeobecných ustanovení (§ 420 ods. 1 OZ), alebo z bezdôvodného obohatenia prichádza v úvahu len v prípade tomu zodpovedajúcich žalobných tvrdení a preukázania aktívnej legitímácie žalobcu a pasívnej legitímácie žalovaného.

16. Z vyššie uvedeného vyplýva, že k odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v danom prípade nedošlo (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). Nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP, je konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa odvolací súd riešil nesprávne. Označená nesprávnosť musí zakladať „odklon“ judikatúry. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nie je prípustné, a preto ho v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

17. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd dovolanie žalobkyne odmietol, a to z časti podľa § 447 písm. c/ CSP a z časti podľa § 447 písm. f/ CSP.

18. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že žalovanému ich náhradu nepriznal, pretože aj keď výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zavinila žalobkyňa (§ 256 ods. 1 CSP), žalovanému žiadne preukázané trovy dovolacieho konania nevznikli (R 72/2018).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

